

ÚVODNÁ STRANA PROJEKTOVÉHO DOKUMENTU

1. Partnerská krajina, miesto realizácie projektu: Moldavsko, Kišiňov		2. Projektové číslo: SAMRS/2015/MD/01/	
3. Názov projektu: Podpora bezpečnosti dodávky pitnej vody a stanovenie úrovne zníženia nebezpečných látok cez sanáciu odpadových vôd v Moldavsku			
4. Sektorová priorita: Voda a sanitácia		5. CRS kód (5 miestny): 14020	
6. Predpokladaný dátum začiatku: Október 2015		7. Predpokladaný dátum ukončenia: Apríl 2017	
8 . Požadovaná dotácia z ODA (EUR): 78 285		9. Celkové spolufinancovanie žiadateľa (EUR): 8 750	
10. Partnerská organizácia v krajine prijímateľa (meno, adresa, kontakty): Partner 1: EcoContact/Aarhus Centre for Environmental Information and Consultation, Chisinau, MD 2004, S. Lazo 4 str., Tel. / fax (# 373 22)212786 / (# 373 22)234261, r.iordanov@vox.md Partner 2: State Enterprise „Basin Water management Authority“; MD-2009, Chisinau, str.Vasilei Alexandri 1, Moldova; tel.(+373 22) 28 12 20, fax (+373 22) 28 08 05; http://www.dbga.md/ e-mail: dbga_apelemoldovei@hotmail.com; Contact person: Vasile Grama			
11. Stručná charakteristika projektu (max. 250 slov): Moldavsko v roku 2014 podpísalo Asociačnú dohodu o pristúpení k EÚ. S poznaním problémov v oblasti ochrany vodných zdrojov a podpisom dohody súvisia aj orientácia a priority, ktoré si Ministerstvo určilo v oblasti vodnej politiky pri riešení rôznych projektov v danej oblasti. Sústreďuje sa okrem úpravy právnych predpisov aj na technickú pomoc pre inštitúcie, ktoré zabezpečujú realizáciu vodnej politiky v Moldavsku. V poslednom období je venovaná zvýšená pozornosť hlavne riešeniu problematiky zásobovania pitnou vodou (ochrana jej zdrojov) a sanácie odpadových vôd (čistenie a nakladanie s nimi vrátane kontroly ich vypúšťania príslušnými inštitúciami) a procesu plánovania udržateľného využívania vodných zdrojov a rozvoja regiónov. Na základe tohto stavu bol definovaný aj celkový cieľ projektu, ktorý by mal prispieť k „Zlepšeniu ochrany vodných zdrojov a zdravia obyvateľstva v Moldavsku“. Predovšetkým zvýšenie bezpečnosti dodávanej pitnej vody cez vodovodné systémy je v Moldavsku nedostatočne riešený. Chýbajú Plány bezpečnosti dodávky pitnej vody so špecifikovaním rizikových miest pre vodovodný systém a kontrola pitnej vody vo všetkých prvkoch vodovodného systému, nielen u spotrebiteľa. Druhou dôležitou časťou projektu je tiež identifikácia a výber špecifických nebezpečných látok, ktoré sa nachádzajú v povrchových vodách a určenie úrovne ich redukcie tak, aby neohrozovali vodný ekosystém a ľudské zdravie. V rámci projektu bude spracovaná metodika pre identifikáciu, výber a kvantifikáciu úrovne redukcie znečistenia z bodových zdrojov (odpadové vody). Výsledky projektu významne pomôžu zlepšiť bezpečnosť pitnej vody a poznanie stavu znečistenia vôd špecifickými nebezpečnými látkami a ďalších činností v oblasti vodného hospodárstva Moldavska a tiež plnenie medzinárodných dohôd.			

Problematika zabezpečenia bezchybnej pitnej vody verejnými vodovodmi a sanácie odpadových vôd s obsahom nebezpečných látok (špecifických pre Moldavsko) je jedným z problémov, ktoré sú prioritou vodného hospodárstva v Moldavsku. Riešenia sú potrebné tak v časti právnej, inštitucionálnej ako aj technickej. Na základe tohto poznania bol definovaný aj celkový cieľ projektu, ktorý by mal viesť k „**Zlepšeniu ochrany vodných zdrojov a zdravia obyvateľstva v Moldavsku**“.

Na základe celkového cieľa boli definované nasledujúce špecifické ciele:

1. Celkové zlepšenie systému bezpečnosti a poznanie úrovne rizika dodávanej pitnej vody v Moldavsku
2. Zlepšenie poznania kvantitatívnej úrovne znižovania znečistenia nebezpečnými látkami pre pilotné povodie z bodových zdrojov odpadových vôd (metodické usmernenia zhodnotenia výšky znečistenia z bodových zdrojov znečistenia pre potreby sanácie odpadových vôd a spracovanie odhadu rizík pre povrchové vody)

Počas riešenia projektu budú dosiahnuté nasledujúce výsledky:

- Výsledok 1. Spracovanie systému pre zvýšenie bezpečnosti dodávanej pitnej vody (vodovodné systémy) v pilotnom povodí
- *Metodika pre analýzu a vyhodnotenie rizík (vrátane zdravotných rizík) a pre výskyt nebezpečných udalostí v zdrojoch a dodávke pitnej vody;*
 - *Kontrolné analýzy vzoriek vody z vodovodného systému;*
 - *Plán bezpečnosti dodávky pitnej vody;*
 - *2 zaškolení experti pre implementáciu Plánov bezpečnosti dodávky pitnej.*
- Výsledok 2. Spracovanie mechanizmu pre určenie úrovne znižovania znečistenia špecifickými látkami a programu jeho realizácie pre bodové zdroje znečistenia v pilotnom povodí v Moldavsku
- *Metodika pre výpočet stanovenia zoznamu špecifických látok znečistenia z bodových zdrojov pre pilotné povodie (dokument v predpísanej forme);*
 - *Zoznam špecifických látok znečistenia v pilotnom území (dokument v predpísanej forme);*
 - *Prieskumné práce výskytu identifikovaných špecifických látok znečistenia v povrchovej vode v pilotnom povodí (protokoly z analýz vzoriek vody);*

Projekt sa sústreďuje na metodickú a technickú podporu jednak systému bezpečnosti pitnej vody (od zdroja po spotrebiteľa a taktiež pre stanovenie úrovne znečistenia vôd nebezpečnými látkami a podporu inštitúcií verejnej správy (cieľovými skupinami sú legislatívni pracovníci, prevádzkovatelia vodovodných systémov, organizácie zabezpečujúce nezávislú kontrolu vody (pitnej aj povrchovej) a konečným príjemcom bude Ministerstvo životného prostredia). Moldavsko podpísalo v roku 2014 s EÚ asociačnú dohodu o prístupí, ktorá vyžaduje aj plnenie úloh v oblasti, ktorú pokrýva tento projekt. Táto skutočnosť podporí aj udržateľnosť výsledkov projektu cez každoročnú podporu z prostriedkov štátneho rozpočtu a taktiež z prostriedkov projektov z EÚ v nasledujúcom období.

Členmi riešiteľského kolektívu sú skúsení experti z oboch strán projektu, s referenciami na medzinárodné a národné projekty podobného charakteru. Okrem toho bude projekt úzko spolupracovať s projektmi, ktoré sú financované z programov EÚ, MCA, GEF/UNDP, čo je v súlade so Stratégiou Slovenskej republiky pre rozvojovú pomoc. Toto dáva vysokú záruku na úspešné riešenie projektu.

Pri príprave projektu bolo identifikované ako jediné riziko politická situácia v Moldavsku, kvôli konfliktu na Ukrajine a z dôvodu stavu v Podnestersku.

SUMMARY

Safety of the drinking water supply by the public water supply system and sanitation of waste waters with content of the dangerous (specific) substances is one the main priorities of the water management

in Moldova. High effort has been already paid to this issue. However there are still some shortcomings in the legislation, institutional set up, technical and expert capacities. Based on this knowledge the main objective of the project was defined as follows:

“Improvement of the water resources protection and health conditions of the inhabitants in Moldova”

More specifically, following will be achieved:

- An overall improvement of the safety system for drinking water and estimation of the risks in the supply system in Moldova;
- An overall improvement of the knowledge of quantitative of pollution reduction from the waste waters with content of the dangerous substances and its implementation in the pilot river basin in Moldova

Considering the main goal and outcomes of the project the following results are expected:

1. Processing of mechanism for safety of the drinking water from public supply systems in Moldova.

Following products will be delivered:

- Methodology for the analysis of the risk assessment and hot points in the drinking water supply systems;
- Water Safety Plan for the drinking water
- Control analysis of the drinking water samples;
- Training the drinking water experts.

2. Development of the tool to establish the quantitative level of the pollution reduction for the dangerous substances in the field of the waste water sanitation.

Following products will be delivered:

- Methodology for the development of the List of the dangerous (specific) substances in the pilot river basin;
- List of the dangerous (specific) substances;
- Surface water quality survey (water and sediments) for the dangerous substances in the pilot river basin.

Considering the fact that Moldova signed the Association Agreement with EU on accession the project results will contribute to implementation of the requirements related to the drinking water and waste water pollution reduction in Moldova. The sustainability of the project results is ensured through annual support from the state budget as well as from international grants that are planned for Moldova from the EU and also from other resources for the whole region of Eastern Europe. Due to fact that experts from both sides of the project are experienced in the field of water management and participation on the international project will ensure that defined objectives will be achieved.

During the preparation of the project, the political situation in Moldova has been identified as the only possible risk due to conflict in Ukraine.

2. ANALÝZA PROBLÉMOV A ZDÔVODNENIE PROJEKTU
2.1. Identifikácia problémov a analýza potrieb

„Dobrá, zdravotne bezchybná pitná voda, ktorá má dôveru spotrebiteľa“. (Bonnská charta o bezpečnej pitnej vode, 2005)

Moldavsko v roku 2014 podpísalo s Európskou úniou (EÚ) asociačnú dohodu o pristúpení k EÚ. Krajina sa v súčasnosti nachádza v prechodnom období, ktorá sa snaží vybudovať hospodárstvo na trhovom základe a spoločnosť na demokratických princípoch. Aj keď bol v nedávnom období zaznamenaný značný pokrok, stále čelí niekoľkým výzvam a problémom aj v oblasti vodného hospodárstva (zásobovanie pitnou vodou a znižovanie znečistenia z odpadových vôd z bodových zdrojov). Tieto problémy súvisia predovšetkým:

- s nedostatočnou úpravou právneho systému v oblasti ochrany vodných zdrojov (aj keď sa orientuje na implementáciu EÚ právneho systému do národných právnych predpisov);
- s inštitucionálnym zabezpečením vodného hospodárstva (od rozhodovania, regulácie až po kontrolu), kde chýbajú odborné kapacity na riešenie problémov;
- s technickou podporou procesu ochrany a racionálneho využívania vodných zdrojov krajiny;
- s nedostatkom investícií pre vybudovanie infraštruktúry (chýbajúce jednak vodovody a tiež čistiarne odpadových vôd na sanáciu odpadových vôd).

V roku 2013 bol prijatý Vodný zákon, ktorý čiastočne rieši aj problematiku zdrojov pitnej vody a nakladania vodami a ich ochranu v súlade s požiadavkami smerníc EÚ. Dôležitou časťou je aj definovanie environmentálnych štandardov a cieľov. V zákone boli definované dve hlavné povodia a to Dniester a Prut pre potreby spracovania Vodných plánov povodí a programu opatrení na dosiahnutie základného cieľa, ktorým je dobrý stav povrchových vôd (vodných útvarov). V zákone sa predpokladá aj určenie citlivých území (povrchové vody vzhľadom na proces eutrofizácie, tzn. zvýšený obsah živín (dusík a fosfor)) a zraniteľných území pre ochranu zásob podzemných vôd ako zdrojov pitnej vody, ktoré sa však ešte nezačalo, no ich určenie je prioritou pre Ministerstvo životného prostredia. Problematika čistenia a vypúšťania splaškových odpadových vôd je riešená cez Nariadenie vlády v nadväznosti na Vodný zákon. K samotnému zákonu a tiež k nariadeniu vlády chýbajú vykonávacie predpisy ako metodické postupy pre určenie zaťaženia povrchových vôd znečistením (emisné limity znečistenia) a metódy kontroly vypúšťania odpadových vôd vydaných povolení a taktiež nástroje na určenie zoznamu aglomerácií a priemyselných zdrojov znečistenia (vrátane technológií čistenia a odhadu investičných nákladov).

Problematika pitnej vody sa rieši samostatným zákonom a základný princíp je definovaný vzťahom producent pitnej vody - spotrebiteľ. Problém pitnej vody je hlavne na vidieku, kde až 60 % sídiel má iba obmedzený prístup k zdrojom pitnej vody. V súčasnosti je v EÚ riešená novelizácia smernice o manažmente pitnej vody. Po jej schválení sa bude implementovať aj v Moldavsku.

Vzhľadom na uvedenú situáciu, Ministerstvo ochrany životného prostredia (MŽP), Štátny podnik Správa manažmentu povodí v Moldavsku (SEBWMA) a EcoContact/Aarhus Centrum pre environmentálne informácie a konzultácie po diskusii s expertmi zo Slovenskej republiky identifikovali nasledovné dva kľúčové problémy, ktoré sú zahrnuté v návrhu tohto projektu:

- *nedostatočný systém bezpečnosti systému zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov, kvantifikácia rizík (vrátane zdravotného) pochádzajúcich zo systému dodávok pitnej vody a kontrola vo všetkých častiach vodovodného systému (od zdroja až po spotrebiteľa).*
- *Chýbajúca právna a metodická úprava pre stanovenie redukcie znečistenia nebezpečnými látkami z bodových zdrojov znečistenia a následnej sanácie odpadových vôd.*

Naplnenie cieľov projektu prispeje k riešeniu vyššie uvedených problémov jednak tým, že metodické prístupy a postupy umožnia jednak identifikáciu a kvantifikáciu rizika v systéme zásobovania pitnou vodou a taktiež znečistenia nebezpečnými (špecifickými) látkami pochádzajúceho z odpadových vôd.

Výsledky projektu k zvýšenej bezpečnosti a zabezpečenia zdrojov pitnej vody, čistenia odpadových vôd, a zlepši sa aj technické a prehľadnejšie využívanie finančných prostriedkov v oblasti vodného hospodárstva v Moldavsku (v pilotnom povodí).

Tak ako už bolo spomínané v predchádzajúcej kapitole, kompetencie v oblasti riadenia ochrany a nakladania s vodami je v Moldavsku rozdelené medzi niekoľko ministerstiev. Zodpovednosť za legislatívu v oblasti ochrany vôd, kde patrí aj monitoring vodných zdrojov a ochranu a nakladanie s povrchovými vodami patrí výlučne do kompetencie Ministerstva ochrany životného prostredia (MŽP), kde patrí aj problematika zdrojov pitnej vody a sanácie odpadových vôd. Ministerstvo tiež zodpovedá aj za cezhraničnú spoluprácu a spoluprácu s medzinárodnými organizáciami.

Riešenie bezpečnosti pitnej vody, ochrany zdravia obyvateľstva a problematiky sanácie odpadových vôd s obsahom nebezpečných látok je prínosom pre široké spektrum zainteresovaných skupiny, ako sú napr. legislatívni pracovníci, prevádzkovatelia vodovodných systémov, organizácie zabezpečujúce nezávislú kontrolu dodávky pitnej vody (zdravotnícke organizácie) a spotrebitelia. V navrhovanom projekte cieľovými skupinami sú inštitúcie zabezpečujúce prevádzku vodovodných systémov (hromadné zásobovanie pitnou vodou) a kontrolu vôd. Konečnými príjemcami výsledkov projektu sú Ministerstvo životného prostredia a partneri projektu.

2.2. Relevantné štúdie, prieskumy žiadateľa/partnera a komplementárne projekty

Pri analýze súčasného stavu a definovaní cieľov a aktivít projektu boli v prípravnej fáze projektu využité informácie (správy) a výsledky z predchádzajúcich projektov s účasťou žiadateľa, ktoré sa venovali problematike hodnotenia stavu vôd a vodného hospodárstva v Moldavsku. Zoznam použitých právnych predpisov a správ je uvedený nižšie:

- *Programme of Measures for the Nistru River Basin District Management Plan (NRBDMP). MCA project 2014;*
- *Vodný zákon, 2013;*
- *Government Decree № 950 (from 25.11.2013), Government Decree № 890 (from 12.11.2013) and Government Decree № 802 (from 9.10.2013);*
- *Zákon o zásobovaní pitnou vodou, 2012;*
- *Republic of Moldova's Water Supply and Sanitation Strategy, Europe Aid 2012;*
- *Education, Solidarity and Water in Moldova, SEAM project;*
- *Environmental Protection of International River Basins, EU project, ENPI programme, 2012 – 2016;*
- *UNDP-GEF/World Bank project Development of regulations on environmental monitoring in the Nistru river basin within the Confidence Building Measures Projects between the Republic of Moldova and the Transnistria region, 2009;*
- *UNDP-GEF/World Bank Persistent Organic Pollutants (POPs) Stockpiles Management and Destruction Project No. GEF/WB TF055875., Moldova, 2007 - 2009;*
- *Joint Danube Survey 2, International Commission for the Protection of the Danube River, ICPDR, 2007 - 2008;*
- *UNDP-GEF Danube Regional Project. Development of operational tools for monitoring, laboratory and information management with particular attention to the implementation of the WFD, 2005 - 2006;*
- *Environmental Collaboration for the Black Sea project; Tender and supply of equipment for Black Sea laboratories in Russian Federation, Georgia, Ukraine, Moldova; EuropeAid/116548/C/SV, 2006;*

- *Environmental Compliance and Enforcement Capacity Building; Upgrading compliance monitoring capabilities in Moldova; World Bank, Min. of Ecology, Construction and Territorial Development, Moldova, 2002;*

Dôležitým zdrojom informácií a podkladov pre návrh tohto projektu boli výstupy projektu, ktorý sa rieši v rámci „**Compact Program of Millennium Challenge Account Moldova**“, ktorý je podporovaný Ministerstvom životného prostredia. Okrem toho boli pri spracovaní návrhu projektu použité aj právne predpisy v oblasti vodného hospodárstva, ktoré sú platné v Moldavsku (vodný zákon a príslušné vyhlášky a nariadenia). Pri riešení projektu budú využívané aj výsledky prebiehajúcich projektov EÚ, SIDA a iných medzinárodných a národných programov a taktiež výsledky z projektu budú poskytnuté týmto projektom a by sa zabezpečil synergický účinok a zamedzila sa duplicita aktivít.

3. CIELE, VÝSLEDKY A AKTIVITY PROJEKTU

3.1. Celkový cieľ projektu

Moldavsko v roku 2014 podpísalo s Európskou úniou Asociačnú dohodu o pristúpení. Tomuto dôležitému kroku predchádzalo obdobie čo najväčšej aproximácie k podmienkam, v ktorých sa nachádza EÚ vrátane vodnej politiky a jej uplatňovania v praxi. V tejto snahe o integráciu s EÚ, Moldavsko podpísalo „European Neighbourhood Policy Action Plan“ a taktiež „East Europe Partnership“. V rámci vodnej politiky sa Moldavsko orientuje na transpozíciu a implementáciu Rámcovej smernice EÚ o vodách (RSV) a ďalších smerníc z oblasti vodného hospodárstva do právnych predpisov Moldavska. Tento prístup sa už čiastočne premietol aj do Zákona o vodách, ktorý bol podrobený revízii. Na základe už platnej legislatívy v Moldavsku začali s prípravami spracovania Plánov manažmentu povodí aj keď zatiaľ iba na úrovni pilotných projektov, ktoré sú riešené s finančnou podporou medzinárodných donorov.

Na základe analýzy stavu a záverov v súčasnosti riešených projektoch (EÚ, MCA, ICPDR a iné) a ich výstupov hlavne však na základe projektu „*Republic of Moldova's Water Supply and Sanitation Strategy, Europe Aid 2012*“ a „Návrhu Plánu manažmentu povodia rieky Nistru“ kde je uvedený aj Program opatrení na zlepšenie stavu povrchových a podzemných vôd. Po konzultáciách s partnermi projektu je zadaný aj celkový cieľ tohto projektu, ktorým je z dlhodobého hľadiska „**Zlepšenie ochrany vodných zdrojov a zdravia obyvateľstva v Moldavsku**“. Zadefinovanie a samotné zabezpečenie naplnenia tohto cieľa vychádza taktiež zo stanovených priorit Ministerstva životného prostredia Moldavska, z dostupného rozpočtu prijímajúcej inštitúcie a časového rámca pre naplnenie cieľov projektu. Navrhovaný projekt bude využívať výsledky z prebiehajúceho projektu SARMS „**Podpora spracovania programu opatrení pre oblasť sanitácie vôd ako súčasť plánov manažmentu povodí v Moldavsku**“ tiež úzko spolupracovať s projektmi, ktoré sú podporované medzinárodnými organizáciami (EÚ, MCA, ICPDR, GEF/UNDP), aby sa využil synergický efekt pri naplňaní celkového cieľa a vyhnutie sa duplicita.

Indikátor: Zvýšená dôvera pre zdravotnú bezpečnosť dodávanej pitnej vody a určené hladiny redukcie znečistenia pre sanáciu odpadových vôd

Zdroj overenia: Štatistické správy o stave vôd v Moldavsku

3.2. Špecifické ciele projektu

V rámci celkového cieľa projektu sa definovali nasledujúce špecifické ciele:

1. **Celkové zlepšenie systému bezpečnosti a poznanie úrovne rizika dodávanej pitnej vody v Moldavsku**

Indikátor: Znížené percento kontrolovaných vzoriek s nevyhovujúcou kvalitou dodávanej pitnej vody pitnej vody v pilotnom povodí v Moldavsku

Zdroj overenia: Údaje z monitoringu pitnej vody, Prieskum domácností v pilotnom povodí

2. Zlepšenie poznania kvantitatívnej úrovne znižovania znečistenia nebezpečnými látkami pre pilotné povodie z bodových zdrojov odpadových vôd (metodické usmernenia zhodnotenia výšky znečistenia z bodových zdrojov znečistenia pre potreby sanácie odpadových vôd a spracovanie odhadu rizík pre povrchové vody)

Indikátor: Zlepšenie výberu intervencií (opatrení) pre riešenie opatrení na sanáciu odpadových vôd s obsahom nebezpečných látok v pilotnom povodí

Zdroj overenia: Metodika pre stanovenie špecifických nebezpečných látok znečistenia v odpadových vodách z bodových zdrojov znečistenia a protokoly z analýzy vzoriek vody pre špecifické látky, Záverečná správa

3.3 Výsledky projektu a indikátory

Od projektu sa očakávajú nasledovné výsledky:

Výsledok 1.1 Spracovanie systému pre zvýšenie bezpečnosti dodávanej pitnej vody (vodovodné systémy) v pilotnom povodí

Indikátor a zdroj overenia:

- *Metodika pre analýzu a vyhodnotenie rizík (vrátane zdravotných rizík) a pre výskyt nebezpečných udalostí v zdrojoch a dodávke pitnej vody (dokument v predpísanej forme);*
- *Kontrolné analýzy vzoriek vody z vodovodného systému;*
- *Plán bezpečnosti dodávky pitnej vody;*
- *2 zaškolení experti pre implementáciu Plánov bezpečnosti dodávky pitnej vody (správa z pracovnej cesty).*

Výsledok 2.1 Spracovanie mechanizmu pre určenie úrovne znižovania znečistenia špecifickými látkami a programu jeho realizácie pre bodové zdroje znečistenia v pilotnom povodí v Moldavsku

Indikátor a zdroj overenia:

- *Metodika pre výpočet na zaradenie látok do zoznamu špecifických látok znečistenia z bodových zdrojov pre pilotné povodie (dokument v predpísanej forme);*
- *Zoznam špecifických látok znečistenia v pilotnom území (dokument v predpísanej forme);*
- *Prieskumné práce výskytu identifikovaných špecifických látok znečistenia v povrchovej vode v pilotnom povodí (protokoly z analýz vzoriek vody);*

3.4. Aktivity projektu a vstupy

Nasledujúce aktivity budú realizované pre dosiahnutie cieľov a výsledkov projektu:

1.1 Metodika pre analýzu a vyhodnotenie rizík (vrátane zdravotných rizík) pre výskyt nebezpečných udalostí zdroje a dodávku pitnej vody

Taja slovenskí a traja experti partnera spracujú Metodiku pre analýzu a vyhodnotenie rizík (vrátane zdravotných rizík) a pre výskyt nebezpečných udalostí na zdrojoch a v dodávke pitnej vody. V metodike bude stanovená úroveň rizika každého nebezpečenstva/nebezpečnej udalosti, ktorá sa vyjadri pomocou dvoch faktorov, a to pravdepodobnosti jeho výskytu a závažnosti možných dôsledkov. Výsledné riziko sa potom vyjadri ako súčin týchto dvoch hodnôt. To umožní rozlíšiť dôležité a menej dôležité riziká a určiť ich priority z hľadiska vykonania opatrení na ich zníženie alebo odstránenie. Okrem toho bude v metodike uvedený spôsob na určenie poradia kontrolných opatrení na zníženie alebo elimináciu rizika v závislosti na jeho význame (stanovenie priorít).

Trvanie: október 2015 – marec 2016

Vstupy: 180 osobodní

1.2 Spracovanie Plánu bezpečnosti dodávky pitnej vody vo vybranom vodovodnom systéme v pilotnom povodí

Traja slovenskí a traja experti partnera spracujú Plán bezpečnosti dodávky pitnej vody v pilotnom povodí, ktorý sa sústreďí na tri kľúčové činnosti. Pôjde o:

- vyhodnotenie systému a posúdenie, či systém ako celok (od zdroja vody po bod spotreby) je schopný dodávať pitnú vodu vyhovujúcu stanoveným hygienickým požiadavkám;
- určenie kontrolných opatrení vo vodovodnom systéme, ktoré umožnia kontrolovať identifikované riziká a zabezpečiť splnenie hygienických požiadaviek. Pre každé kontrolné opatrenie by mal byť vypracovaný vhodný spôsob prevádzkového monitoringu, ktorý umožní rýchlu a včasnú identifikáciu každej odchýlky od požadovaného stavu
- vypracovanie plánu manažmentu vodovodného systému, v ktorom budú popísané činnosti za normálnej prevádzky a činnosti v čase mimoriadnych podmienok alebo havárií, a v ktorom je zdokumentované hodnotenie systému (vrátane plánovaných zlepšení a rozvoja), monitoring, spôsoby komunikácie a podporné programy.

V rámci tejto aktivity bude spracovaná aj záverečná správa projektu.

Trvanie: marec 2016 – apríl 2017

Vstupy: 210 osobodní, cestovné náklady

1.3 Kontrolné analýzy vzoriek vody z vybraného vodovodného systému

Na základe výberu vodovodného systému, pre ktorý bude spracovaný plán bezpečnosti dodávky pitnej vody sa uskutočnia odbery vzoriek vody v miestach, ktoré budú identifikované ako rizikové a kde je potenciál, že môže dôjsť k nebezpečnej situácii. Analýzy sa uskutočnia pre vybrané ukazovatele podľa príslušných noriem kvality pre pitnú vodu. Predpokladaný maximálny počet vzoriek je 10 (bude upravený počas riešenia projektu).

Trvanie: júl 2016 - október 2016

Vstupy: 20 osobodní, analýzy vôd, cestovné náklady

1.4 Školenie expertov pre implementáciu Plánu bezpečnosti dodávky pitnej vody

Bude uskutočnené školenie dvoch expertov z vybraného vodovodného systému na realizáciu uvedenia Plánu bezpečnosti dodávky pitnej vody do prevádzky. Školenie sa uskutoční počas služobnej pracovnej cesty slovenských expertov do Moldavska a pôjde po prezentácii Plánu bezpečnosti dodávky pitnej vody o priame konzultácie v teréne a o prevádzke vodovodného systému. V rámci tejto aktivity sa uskutoční aj služobná pracovná cesta slovenských expertov do Moldavska (4 experti, 5 osobodní).

Trvanie: júl 2016 - október 2016

Vstupy: 20 osobodní, cestovné náklady

2.1 Spracovanie Metodiky pre výpočet a zaradenie látok do zoznamu špecifických látok znečistenia z bodových zdrojov pre pilotné povodie

V metodike bude uvedený spôsob určenia najskôr celkového zoznamu špecifických látok znečistenia. Následne sa na zatriedenie každej nebezpečnej látky z tohto celkového zoznamu látok relevantných pre Moldavsko budú použité dostupné údaje o dovoze, výrobe/použití látky a použitých objemoch v povodí a výsledky z monitoringu (prieskumných prác), ktoré budú viesť k zaradeniu látok do nasledujúcich skupín: **relevantné, potenciálne relevantné a nerelevantné**. Na riešení tejto aktivity sa budú podieľať traja slovenskí a traja experti partnerov. K zisteniu používaných látok bude potrebné uskutočniť aj pracovné cesty expertov partnera do pilotného povodia.

Trvanie: január 2016 - október 2016

Vstupy: 208 osobodní, cestovné náklady

2.2 Spracovanie Zoznamu špecifických látok znečistenia v pilotnom území

Na základe výsledkov aktivity 2.1 bude spracovaný Zoznam špecifických látok znečistenia v pilotnom území. V zozname budú uvedené jednak identifikačné údaje látky a taktiež z dostupných zdrojov aj hodnoty environmentálnych noriem kvality. V prípade, že takéto údaje nebudú pre danú látku dostupné, uvedie sa spôsob jej odvodenia. Na riešení tejto aktivity sa zúčastnia dvaja slovenskí experti a traja experti partnerov.

Trvanie: august 2016 - január 2017

Vstupy: 90 osobodní

2.3 Prieskumné práce výskytu identifikovaných špecifických látok znečistenia v povrchovej vode v pilotnom povodí

Vo vybraných miestach na riekach v pilotnom území (podľa predchádzajúcich výsledkov aktivity 2.2 a výsledkov z monitoringu povrchových vôd v Moldavsku) sa uskutoční odber vzoriek povrchovej vody a sedimentov na určenie vybraných špecifických látok znečistenia. Výber bude závisieť od možnosti laboratórií v Moldavsku uskutočniť analýzy. Pôjde vo väčšine prípadov o organické látky, ktoré sú v povrchových vodách a sedimentoch v nízkych koncentráciách. Táto skutočnosť si vyžaduje veľmi citlivé analytické prístroje a systém zabezpečenia kvality. V rámci tejto aktivity sa uskutoční aj služobná pracovná cesta slovenských expertov do Moldavska.

Trvanie: júl 2016 - október 2016

Vstupy: 30 osobodní, cestovné náklady a laboratórne analýzy vzoriek vody (služby)

3.5 . Predpoklady a Riziká a opatrenia na ich minimalizovanie

Na základe skúseností z riešenia prebiehajúceho projektu SAMRS v Moldavsku a tiež počas prípravy projektu neboli zistené žiadne technické problémy, ktoré by mohli narušiť riešenie projektu. Faktory, ktoré môžu byť rizikom pre splnenie cieľov a dosiahnutie požadovaných výsledkov, sú predovšetkým z oblasti realizácie reforiem a politickej stability v Moldavsku (Podnestersko).

Na minimalizáciu dopadov z rizikových faktorov je potrebné veľmi podrobne sledovať vývoj politickej situácie a taktiež je nevyhnutná vzájomná koordinácia aktivít všetkých zúčastnených strán. Všetky zúčastnené strany budú pravidelne monitorované manažermi projektu, pričom projektový manažér zo Slovenska bude o vývoji situácie a pokroku riešenia projektu pravidelne informovať všetky strany, ktoré sa na projekte podieľajú.

Popis rizika	Posúdenie		Plán na znižovanie rizika
	Pravdepodobnosť nízka/stredná/vysoká	Dopad [malý/stredný/závažný]	
Uskutočňovanie reforiem a implementácie vodnej politiky podľa požiadaviek EÚ	nízka	malý	Komunikácia so Ministerstvom životného prostredia Moldavska, projektovými manažermi a zapojením zástupcov štátnej správy do riešenia projektu.
Politická stabilita v Moldavsku a regióne	stredná	stredný	Kontinuálna informovanosť medzi projektovým tímom a sledovanie celkovej situácie v regióne (vývoj v Podnestersku a na Ukrajine).

3. 6. Prierezové témy

Ochrane životného prostredia a udržateľnému využitiu vodných zdrojov je v Moldavsku jednou z priorit vlády. Vodné zdroje sa využívajú veľmi extenzívne, hlavne na závlahy. Výsledky projektu významne prispievajú k ochrane zdrojov pitnej vody a pre rýchlejšej implementácii požadovanej vodnej politiky v Moldavsku kompatibilnej s politikou EÚ a k zlepšeniu poznania vypúšťania odpadových vôd.

3. PERSONÁLNE KAPACITY PRE REALIZÁCIU PROJEKTU - PERSONÁLNA MATICA

5.1 Časový harmonogram projektu

[illegible]

výskytu identifikovaných špecifických látok znečistenia v povrchovej vode v pilotnom povodí															
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5.2 Monitorovací plán

Monitorovacia cesta č.	Pozícia osoby, ktorá monitorovaciu cestu vykoná	Obdobie, v ktorom sa monitorovacia cesta má uskutočniť (predbežný plán)	Výsledky a ich indikátory, ktoré budú v rámci monitorovacej cesty hodnotené	Riziká, ktoré sa budú posudzovať	Zdroje overenia, dokumenty a zdroje, z ktorých budú čerpané informácie a údaje
1	Projektový manažér; asistent	Apríl –Jún 2016	Riadenie projektu, Výsledok 1 (aktivita 1.1, 1.2), Výsledok 2 (aktivita 2.1, 2.2)	Spolupráca na regionálnej úrovni; politická situácia	Technická správa, Priebežná správa, Monitorovacia správa

6. VIZIBILITA A PR

Hlavným cieľom Komunikačného plánu projektu bude propagovať ciele Slovakiaid v oblasti rozvojovej pomoci a výsledky implementácie projektu, v Slovenskej republike a Moldavsku.

Prvou aktivitou projektu po jeho schválení SAMRS bude publikovanie projektu na web stránkach žiadateľa a partnerov projektu, kde budú uvedené ciele projektu a jednotlivé kroky implementácie vrátane časového plánu projektu. Táto časť bude priebežne dopĺňaná o realizované aktivity a dosiahnuté výsledky.

Ďalej budú pri vstupoch do priestorov obidvoch partnerov projektu umiestnené informačné tabule o projekte. O uskutočňovaných aktivitách budú informované nadriadené inštitúcie žiadateľa.

Na web stránkach budú uverejňované aj fotografie z realizácie projektu a taktiež sa výsledky uverenia aj v tlačových médiách v SR a v Moldavsku (vrátane tlačových agentúr, dva články počas riešenia projektu).

Cieľovými skupinami sú hlavne odborná verejnosť v oblasti vodného hospodárstva v obidvoch krajinách a tiež aj verejnosť, vzhľadom k tomu, že zabezpečenie dodávok bezchybnej pitnej vody a všeobecne ochrana vôd je záujmom celej spoločnosti.

Zodpovedným za realizáciu Komunikačného plánu a PR aktivít bude asistent projektového manažéra v SR a projektový manažér partnera a príslušný experti projektu.

7. FINANČNÉ INFORMÁCIE

7.1. Rozpočet (komentár k rozpočtu)

Pri príprave projektu sa rozpočtové položky vypočítali nasledovným spôsobom:

Personálne náklady – vyjadrené vo forme osobodní

Projektový manažér: 100,-EUR/ osobodeň

Projektový asistent a finančný asistent: 80,-EUR/osobodeň

Náklady ostatného personálu projektu:

Expert SR: 90 a 100,-EUR/ osobodeň (podľa CV); Junior Expert:80,-EUR/ osobodeň

Projektový manažér MD: 90,-EUR/ osobodeň

Expert MD: 90,-EUR/ osobodeň podľa CV

Vzdelávacie aktivity

V Moldavsku sa plánuje uskutočnenie školenia dvoch expertov pre implementáciu Plánu bezpečnosti dodávky pitnej vody. Toto školenie bude uskutočnené formou konzultácií a ukážok priamo v teréne a v prevádzke vodárenskej spoločnosti.

Režijné náklady

Režijné náklady projektu boli odhadnuté na cca 2 % predpokladaných oprávnených nákladov projektu.

Cestovné náklady

Pri výpočte cestovných nákladov sa počíta s dvomi misiami slovenských expertov a jednej monitorovacej cesty projektového manažéra do Moldavska:

Ubytovanie: 60,-EUR/noc/osoba (cena hotelov je v Kišínove vysoká, použitá cena v projekte je nižšia ako priemer).

Stravné: 40,-EUR

Cestovné: Predbežný odhad ceny letenky je 400 ,-EUR.

Príspevok na spolufinancovanie zo strany žiadateľa do projektu bude:

8750,-EUR na režijné náklady, plat expertov

Celkom SR: 8750,-EUR

Príspevok na spolufinancovanie zo strany partnerov do projektu bude vo forme príspevku na režijné náklady.

Celkom partner: 900,-EUR

8. UDRŽATEĽNOSŤ

8.1. Finančná, inštitucionálna a manažérska udržateľnosť

Hlavným zámerom pri návrhu tohto projektu bolo podporiť tie oblasti ochrany vodných zdrojov a sanácie odpadových vôd, ktoré sú definované v Stratégii pre zásobovanie pitnou vodou a sanáciou odpadových vôd v Moldavsku (Europeaid, 2012). Táto stratégia bola schválená štátnou správou a je snahou dané návrhy a odporúčania zaradiť do činnosti inštitúcií štátnej a verejnej správy a tiež do projektov na národnej a medzinárodnej úrovni. Obidvaja partneri sa zúčastňujú riešení danej problematiky, vrátane prípravy právnych predpisov a vykonávacích metodík v oblasti ochrany vôd v Moldavsku. K naplneniu týchto potrieb je potrebné zlepšiť poznanie stavu bezpečnosti systémov zásobovania pitnou vodou a sanácie odpadových vôd s obsahom nebezpečných látok v Moldavsku. Z hľadiska finančného zabezpečenia v súčasnom období je v Moldavsku potrebné kombinovať rôzne zdroje financovania a to hlavne príspevok zo štátneho rozpočtu a príspevkov od donorov. Takáto kombinácia sa využíva už pri riešení, napríklad Plánov manažmentu povodia rieky Nistre, kde sa aktívne zúčastňujú aj partneri tohto projektu. Samotný návrh projektu bol prekonzultovaný s zástupcami Ministerstva životného prostredia, aby bol v súlade s potrebami štátnej správy. Pri riešení projektu sa očakáva taktiež spolupráca s inými projektami, ktoré sa riešia v Moldavsku v tejto oblasti (projekty EÚ, USAID, SIDA, EHK OSN, UNDP, iné). K udržateľnosti projektu prispeje aj manažérska a technická kapacita partnerov na zabezpečenie pokračovania aktivít aj po skončení projektu. Dôležitým prvkom udržateľnosti projektu je skutočnosť, že Moldavsko po podpise Asociačnej dohody s EÚ musí riešiť aj problematiku, ktorá je definovaná v tomto projekte a bude v najbližšom období zahrnutá do plánov manažmentu povodí. Je opodstatnené uvažovať, že príspevok zo štátneho rozpočtu bude smerovaný aj do tejto oblasti (partner 2).

8.2. Zapojenie cieľových skupín a konečných príjemcov

Na spracovaní projektu sa od samotného začiatku podieľali partneri projektu, ktorí majú bohaté skúsenosti v oblasti ochrany vôd v Moldavsku a taktiež sa ich experti podieľajú aj na medzinárodných projektoch. Okrem toho bola hlavne časť týkajúca sa bezpečnosti dodávok pitnej vody prekonzultovaná so zástupcami vodární a tiež aj kontrolnými orgánmi vodných zdrojov. Pri definovaní aktivít cieľa 2. sa podieľali aj experti partnera 2, s ktorým žiadateľ spolupracuje už s súčasným obdobím a má skúsenosti v oblasti kontroly vôd aj z hľadiska nebezpečných látok. Podporu tomuto návrhu projektu vyjadrili aj zástupcovia Ministerstva životného prostredia.

Do návrhu projektu boli zaradené aj výsledky projektov, ktoré sa riešia v rámci Medzinárodnej komisie na ochranu Dunaja (ICPDR) a to hlavne Plán manažmentu povodia Dunaja. Poznanie stavu povrchových vôd s obsahom nebezpečných látok bude vítaným prínosom pre program opatrení aj v rámci celého Dunaja. Výsledky projektu budú prezentované na zasadnutiach expertných skupín ICPDR a tiež využité aj v rámci riešenia projektu EÚ „Environmental Protection of International River Basins“ (regionálny projekt pre Východnú Európu a Kaukaz). Okrem toho sa budú výsledky

prezentovať aj na stretnutiach expertných skupín v rámci bilaterálnej spolupráce (Rumunsko, Ukrajina), ktoré sú stanovené na základe Dohovoru o vode EHK OSN.

8.3. Primeraná technológia

V rámci projektu nebudú dodávané žiadne technológie. Na riešenie aktivít sú tak žiadateľ ako aj partneri vybavení dostatočnými technickými prostriedkami a technológiami.

9. INFORMÁCIE O ŽIADATEĽOVI A PARTNEROCH PROJEKTU

9.1. Profil žiadateľa

9.2. Kapacita žiadateľa manažovať a implementovať projekt

9.3. Profil partnera v prijímajúcej krajine

Partner 1

Partner 2